

**Posudek diplomové práce Soni Sílové:
Proudy ve východočeském evangelictví v díle Terézy Novákové**

Náboženským poměrům ve východních Čechách v díle T. N. se diplomadka věnuje ve čtvrté kapitole své práce. Předchází jí: podrobný výklad životního běhu T.N. (kap.1), cenná kap. 2 o kritice jejího díla, zejména také z hlediska hodnoty pramenů, jichž užívala (zde se zdařilou polemikou s N.R.Nešporem) a přehled zdrojů informací, jež měla T.N. k dispozici (kap.3).

Také ústřední kapitola je promyšleně strukturována. Po vymezení oblasti a stručném přehledu jejích náboženských dějin je představen celkový pohled T.N. na církevní historii a pokračuje se třemi kroky: soužití obyvatelstva rozdílného vyznání v oblasti (včetně např. manželství, smíšených manželství, škol, pohřbů, slavností, domácností aj.); blouznivci (zde též o pronikání „probuzeneckých“ církví); profily některých postav v beletrii T.N. (Jílek, Šmatlán, Děti čistého živého, Drašar). Práci ukončuje závěr a strukturovaný seznam literatury.

Připojeny jsou přílohy jednak textové z písemné pozůstalosti T.N. , jednak obrazové (vč. faksimilií).

Již z tohoto přehledu osnovy práce je jasné, že autorka ke svému tématu přistoupila promyšleně a s metodickým přehledem. *Otázkou je pouze, zda neměla přehodit pořadí kap. 2 a 3, tj. napřed představit zdroje informací T.N. a teprve poté kritiku hodnoty pramenů. Závažnějším problémem je, že Sílová zařadila „pronikání nových církví“ (rozuměj probuzeneckých) do kapitoly „Blouznivci“. Probuzenecké, entuziastické skupiny, jež se chápaly jako autentičtější alternativa ke klasickým evangelickým církvím, vydatně podporovány z Prahy a ze zámoří, jsou podle názoru oponenta samostatný fenomén, jehož souvislost s namnoze racionálním a osvícenskými vlivy určeným blouznivectvím je sporná, ledaže bychom ji chtěli (s M. Machovcem) chápat v obecné rovině jako výraz protestu sociálně deprivovaného vesnického lidu.*

Naproti tomu výklad o soužití katolického a evangelického obyvatelstva je velmi cenný a ukazuje vcelku, jak rozdíly se projevovaly spíše na rovině zbožnosti, odkud nepřerůstaly do antagonismů v běžném životě.

Na diplomové práci je třeba zvláště ocenit, že autorka pracovala s materiály archivními z rukopisné pozůstalosti T.N. v Památníku národního písemnictví a Národopisném muzeu NM. Jejich zpřístupnění (zvláště také popis modlitební schůze „znovuzrozených“ v Pusté Rybné) je neobyčejně cenným přínosem této práce.

V anotaci uvádí autorka, že „hlavním cílem“ její práce je „posoudit relevantnost Novákové jakožto pramene pro zkoumání života a vzájemných vztahů skupin s různým náboženským vyznáním...“. Aby tohoto cíle mohlo být dosaženo, bylo by třeba konfrontovat obraz, který o věci podává T.N., s jinými obrazy téže věci, což se v práci děje jen sporadicky (z badatelů Nešpor, Machovec, z tehdejších současníků Koblížek). Práci by patrně neúměrně přetížilo, *kdyby autorka byla přihlédla aspoň k některým reakcím úředních míst katolické církve na fenomén blouznivectví (což se promítlo i do taktiky vrchností) anebo vydatněji k reakcím evangelických farářů na hnutí „znovuzrozených“.*

Po formální stránce má práce všechny náležitosti, je psána dobrým srozumitelným jazykem, bez stylistických, gramatických a grafických prohřešků. Nečetné otazníky či námitky jsou v předchozím textu vyznačeny *kurzivou* a mohly by se stát předměty rozhovoru při obhajobě.

Jde o práci vynikající úrovně a proto ji s potěšením doporučuji k obhajobě.

Prof. ThDr. Pavel Filipi

11.5.2008

